

خدمتکار و پروفیسور

(The Housekeeper and the Professor)

اثری از یوکو اوگاوا

مترجم کیهان بهمنی

نشر آموت، چاپ پنجم

مهربانی، ریاضیات، بیس بال و دیگر هیچ.

نویسنده:

خانم «یوکو اوگاوا» متولد سی ام مارس ۱۹۶۲ است. وی از ۲۸ سالگی وارد دنیای حرفه‌ای نویسندگی شد و بیش از ۴۰ اثر داستانی و غیرداستانی در کارنامه نویسندگی او دیده می‌شود. آثار او برنده جوایز جشنواره‌های ادبی معتبر ژاپن شده است.

نخستین اثر او با عنوان «شکستن بال پروانه» سال ۱۹۸۸ منتشر شد و جایزه ادبی «کاین» را از آن خود کرد. سال ۲۰۰۴ رمان «خدمتکار و پروفیسور» جایزه پرفروش‌ترین کتاب را از «یومیروی پرایز» دریافت کرد. مجموعه داستان «استخر^۱» جایزه «شرلی جکسون» را در سال ۲۰۰۸ برای «اوگاوا» به ارمغان آورد. همچنین فیلمساز ژاپنی «تاکاشی کویزومی» اقتباس سینمایی کتاب «خدمتکار و پروفیسور» را با عنوان «پروفیسور و معادله محبوبش» در سال ۲۰۰۶ ساخت. این فیلم از بیست‌وششمین جشنواره فیلم فجر جایزه بهترین کارگردانی بخش «سینما حقیقت» را دریافت کرد. همچنین فیلم «انگشت حلقه» ساخته کارگردان فرانسوی «دیان برتراند» براساس بخشی از رمانی به همین نام از «اوگاوا» است. ترجمه کتاب «پروفیسور و خدمتکار» خوانندگان ایرانی را با «یوکو اوگاوا» آشنا کرد. برای مجموعه «انتقام» در فهرست نویسندگان برتر شایسته‌ی دریافت جایزه داستان خارجی «ایندپندنت» سال ۲۰۱۴ قرار گرفت. اوگاوا از آن دست نویسنده‌هایی است که با ظرافت

ادبی و هوش خود خواننده را جذب نثر خود می‌کند. زیبایی و شکوه را با مفاهیم عمیق به تصویر می‌کشد، انسان‌ها را خوب یا بد مطلق نمی‌بیند و به ندرت قهرمان‌سازی می‌کند.

برخی آثار دیگر این نویسنده: مردی که دستبند می‌فروخت (۱۹۹۸)، عبور (۱۹۹۶)، کافه‌ای در شب و استخر زیر باران (۱۹۹۱)، روزشمار بارداری (۱۹۹۱)، استعداد ریاضیات (۲۰۰۳)، هتل آپریس (۱۹۹۶).

مترجم:

^۱ Divinig Pool

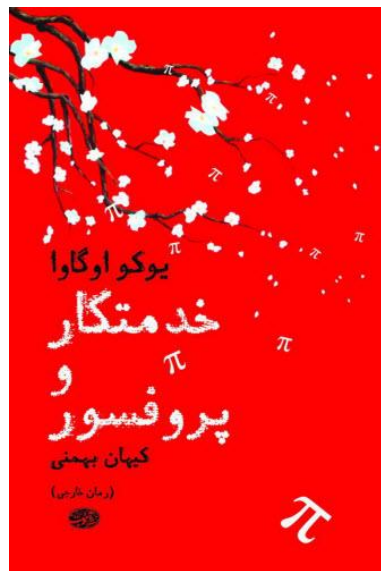
(کتاب‌های ترجمه شده و همچنین مصاحبه‌های زیادی از مترجم در اینترنت دیدم، اما در مورد زندگی‌نامه وی تنها عبارات زیر را توانستم بیابم.)

کیهان بهمنی مترجم و مدرس دانشگاه، متولد سال ۱۳۵۰ در تهران است و با مدرک کارشناسی ارشد در سال ۱۳۷۷ از دانشگاه آزاد اسلامی فارغ التحصیل شده است. در حال حاضر نیز در دوره‌ی دکتری دانشگاه یو. پی. ام مالزی مشغول به تحصیل است.

«ستون پنجم» ارنست همینگوی، «۵۰۴ اصطلاح ضروری زبان انگلیسی»، «فرزند پنجم» دوریس لسینگ و کتاب‌های مربوط به اومبرتو اکو و آلبر کامو از مجموعه‌ی «فلاسفه‌ی بازپرس»، «خدمتکار و پروفیسور» نشر آموت، از آثار ترجمه او هستند.

کتاب:

اگر به دنبال هیجان و داستان‌های پرفراز و نشیب هستید اصلاً این کتاب را توصیه نمی‌کنم. نثر کتاب از همان اول آرام و روان است. به خوبی می‌توانید شخصیت‌ها را بشناسید و با آن‌ها ارتباط برقرار کنید، چون دقیقاً زندگی روزمره من و شما هم ممکن است به همین ترتیب بگذرد. نویسنده اصلاً سعی نمی‌کند اغراق کند و یا بخواهد خواننده خود را الکی سرگرم کند. بلکه برعکس، در تمام کتاب سعی می‌کند اتفاقات به موقع شروع شوند و به موقع هم تمام شوند. ریاضیات و برخی معادلات ساده آن (البته برای کسی که با آن‌ها آشنایی داشته باشد) اساس بسیاری از مکالمات کتاب را تشکیل می‌دهند. مطالب این کتاب چه برای کسی که ریاضیات را دوست دارد و چه برای کسی که از ریاضیات متنفر است، زیبا و دلنشین خواهند بود و این هنر و ظرافت نویسنده را می‌رساند.

داستان از زبان زنی خدمتکار روایت می‌شود که از طرف شرکتی موظف می‌شود تا از پروفیسوری مواظبت کند. این پروفیسور، در زمینه ریاضیات هوش خارق‌العاده‌ای دارد و تنها مونس و همدم وی معادلات و اعداد هستند. تا جایی که بزرگترین جایزه‌ها در مجلات را با حل معماهای آن‌ها بدست می‌آورد. تنها مشکل وی، حافظه کوتاه مدت است. در اثر تصادفی حافظه پروفیسور دچار مشکل شده و تنها می‌تواند خاطرات را دقیقاً ۸۰ دقیقه در ذهن خود نگه دارد. پس از آن همه‌چیز را فراموش می‌کند البته به جز ریاضیات. به همین دلیل خواهر زن پروفیسور، او را به دور از خانه اصلی در اتاقکی قرار داده است تا با ریاضیات و معادلات تنها باشد.

خدمتکار پسری دارد که پروفیسور به دلیل شکل خاص سرش، وی را جذر می‌نامد و بیشتر مکالمات کتاب بین این سه نفر رخ می‌دهد. پروفیسور برای جذر به مانند معلمی فوق‌العاده و بسیار مهربان ظاهر می‌شود. تا جایی که جذر او را از مادرش هم بیشتر قبول دارد. اینکه پدر جذر کجاست و چه بر سر وی آمده از سوالاتی است که بی‌جواب می‌ماند و تنها می‌دانیم

وی آدم مشهوری است. چون در جایی از کتاب مادر جذر عکس شوهرش را روزنامه می‌بیند. مسئله سوال‌برانگیز دیگر، وجود زن برادر پروفیسور است. در برخی مواقع کتاب به گونه‌ای پیش می‌رود که خواننده احساس می‌کند که شاید وی نقش مهمی در زندگی گذشته پروفیسور داشته است. اما نویسنده دوست نداشته تا خواننده هیچگاه در مورد گذشته پروفیسور، حتی تصادف وی، اطلاعاتی داشته باشد و به همین دلیل خیلی از سوالات بی‌پاسخ باقی می‌مانند. تقریباً از صفحه ۷۰ به بعد تا انتهای کتاب بیس‌بال در کنار ریاضیات یکی از موضوعات مهم گفتگوها به شمار می‌رود.

رابطه عاطفی بین جذر و پروفیسور و خدمتکار و پروفیسور به زیبایی در بین جملات کتاب نهفته شده است. از آنجایی که پروفیسور از شلوغی متنفر است، تنها چندبار از خانه خارج می‌شود و بیش‌تر تصویرسازی‌های نویسنده در محیط خانه می‌باشد. انتهای داستان هم نه تراژدی است و نه دراماتیک، واقعیتی رخ می‌دهد که شاید اگر با قلم نویسنده آشنا باشیم، بتوانیم حدسش هم بزنیم.

این کتاب چه در ایران و چه در خارج از ایران با استقبال بسیار خوبی روبرو شده است. در ژاپن، ظرف یک ماه پس از چاپ آن یک میلیون نسخه از آن به فروش رسیده است.

ترجمه کتاب:

در مورد ترجمه این کتاب نکته جالب اینجاست که این رمان توسط دو نفر دیگر هم ترجمه شده و به چاپ رسیده است! شقایق نظرزاده با همین عنوان «خدمتکار و پروفیسور» در ۱۸۳ صفحه، نشر نیکا و آسیه و پروانه عزیزی با عنوان «استاد و خدمتکار» در ۲۰۴ صفحه، نشر نگاه دیگر ترجمه‌های موجود از این کتاب هستند. هیچکدام را مطالعه نکردم و نظری ندارم اما دومی واقعا عجیب است! استاد و خدمتکار؟! بهرحال ترجمه بهمنی آنقدر زیبا و روان هست که نیازی به دیگر ترجمه‌ها نباشد.

چند نکته در مورد ترجمه و ویراستاری در کتاب ترجمه شده توسط کیهان بهمنی مشاهده می‌شود که در ادامه ذکر می‌گردد:

۱- در صفحه ۸۸ وقتی که راجع به عدد ۴ صحبت می‌شود مطمئنا نویسنده منظورش عدد در زبان ژاپنی است و چه بهتر بود که لاقل شکل عدد را داشتیم تا می‌توانستیم تصویری از آن را با توصیفات کتاب تطبیق دهیم!

۲- در صفحه ۹۵ پاراگراف دوم، به نظر می‌رسد مترجم حواسش نبوده است (شاید هم نویسنده! کسی چه می‌داند! ژاپنی می‌دانید بروید چک کنید!!!) و به جای دست جذر که خون‌ریزی داشته، پای وی را مورد ارزیابی قرار داده است. البته در جملات قبل و بعد آن در مورد دست صحبت شده است!

۳- در صفحه ۱۱۶ ماه می درست است. ماه مه داریم؟! شاید من نمی‌دانم.

۴- صفحه ۱۱۷ کلمه "آنتی‌تز" در متن استفاده شده است که بسیار ناآشناست. چه بهتر بود کلمه فارسی تری جایگزین آن می‌شد.

۵- در صفحه ۱۷۴ هم باورقی مشکل دارد بین n و ۳ مربع وجود دارد! در صورتی که باید علامت بزرگتری قرار می‌گرفت. ($n > 3$)

بهر روز آدینه - ۱۳۹۴/۱۱/۲۰